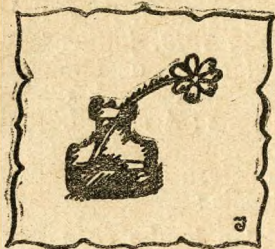

Fehér és vörös hollók Budán

Gémlábu sasok, csodalények.
Minők nem voltak soha tán...

Ki ne ismerné Corvin Mátyás nevét? A nagy királyét, akihez a magyar renaissance virágzása, a

független Magyarország utolsó fényes korszaka fűződik. A történészek nem tudják kellően méltatni jelentőségét, a méltatást méltóbb emberek sajátították ki, akik Budán a Korvin-téren, a Vigadó-kávéházban, vagy a Fő-utcai Három verébben megalakították a Hollós Mátyás-társaságot. A Hollós Mátyás-társaság alapítása olyan ellenforradalmi tény, melyet kulturhistórikusaink nem tudnak eléggé méltányolni. A társaság kontrát mondott a Petőfi-társaságnak és le is főzte. Tökfilkóval seperte be az ütést. Annyi tehetségtelent ugyanis a Petőfi-érdekeltség sem tud kimutatni, mint a Hollós-társaság. Ugy látszik, a konkurzus feltétele a tehetségtelenség és a Budán való lakás volt.

A társaság hatásköre a Három Verébtől a Vigadó-kávéházig és a Jäger Ignác-féle vendéglőtől egész Bagyik mesterig terjed. Ezeket a helyeket gyűlnék össze J. Viraágh Géza vezérkari főnök rendelkezése alatt, aki viharvert hollója a budai közéletnek, miután szeplőit sikerült megszüntetnie a Budai Napló című lokális lap kenőcsével.

Mindenekelőtt fejsük meg, hogy mit jelent az a J. betű a neve előtt. Annyit jelent, hogy *Jaskula*. Most már döntse el a Hollós Mátyás-társaság, hogy melyik a gílt, a *Jaskula-e*, vagy a *Viraágh*? Mivel a Virágnak illata van, *Jaskula* ur kibontotta kelyhét és ezen a néven szerepel. Lapjában, abban a jó Budai Naplóban, mulatságos lokálpatriotizmus nyilatkozik meg. Hadat üzen mindennek, ami nem budai. Csak önmagáról feledkezett meg *Jaskula* ur, pedig tudtunkkal ő is csak Budán — lakik. El kell azonban ismerni, hogy szereplése és letelepedése friss vérkeringést vitt a budai közéletbe, mert a budai cégeket eddig megkimélték a hirdetői vigécek, most azonban a Budai Napló című keresztény valláserkölcsei alapon álló harsona megismerítette e jámbor budai spiszekkel a hirdetésszerzés technikáját. De *Jaskula Viraágh* nem elégedett meg lapjával, hanem szükségesnek tartotta, hogy néhány rezes szakállu és cugoscipős öreg urat is maga köré csódiítsen, akik vezérlete alatt kitűzték a Hollós Mátyás-lobogót a Három Veréb homlokára.

Kik vannak ebben a társaságban? A fővezér *Jaskula* ur. Róla már nyilatkoztunk. Az alvezér *Kiss Menyhért*, róla talán fölösleges is nyilatkozni. Tehetségének rádiusa egész Csensztochováig eltapintott, amikor is az ottani Szűz Máriához keresztény nemzeti alapon egy költeményt intézett, melynek hatása alatt az ottani pálos-atyák riadtan hagyták el celláikat és elszéledtek a világban. Egyébiránt ő képviseli a sokorópátikai stílust a magyar lírában. A ked-

res Patacsy Menyus szokta a Három Verébben felköszönteni Juskulát, míg Menyus köszöntését Szávay Zsül vállalja magára, aki fiával együtt iparkamarai titkár volt szerte hazában, emellett azonban annyira belegázolt a magyar alanyi költészetbe, hogy Feleky Sándor idényköltő azóta nem tudja fájdalommentesen huzni a zápfogakat. A zenei szakosztályt Tarnay Lojzi képviseli, aki primadonnája a társaságnak és állandóan cikkeket követ el kis kutyájáról a Budai Naplóban. Külön fejezetet képvisel nagy fejével Géczy István, az öreg népszínműíró, aki azonban nincs egy platformon Jaskulával. Jaskula-Viraagh ugyanis ragaszkodik ahhoz, hogy a Hollós Mátyás-társaság erkölcsi tőkéje napilap alakjában realizálódjék, ezzel szemben Géczy István minden untalan rámutat a budai színészet hanyatló állapotára, amelyből csak egy erős kezű és 192 cm. magas szindirektor, továbbá egy kőszínház szabadíthatja meg a városrészt. A napilap Géczynek egyáltalán nem sürgős.

Más oldalra tartoznak a Hollós Mátyás-társaság viharvert, de nem fehér holló bolsevistái. A vörös hollók élén Hangay (Fittler) Sándor károg, aki a magyar költészetben ott liheg Kiss Menyus és a két Szávay Zsül oldalán. Eddig még Feleky Sándor sem tudta eldönteni, hogy melyikük a nagyobb. Most tehát mi eldöntjük. Hangay, akit borzas haján kívül rokon kötelékek fűznek Giesswein Sándorhoz, a nagy pacifistához, vörösöves nagybátyjával szemben már 1918 novemberében kitűzte a pacifizmus

zászlaját a Pesti Hirlap című napilap homlokára. 1918 novemberében ugyanis egy verset követett el, melynek címe: Nem kell király! Pacifizmusában annyira ment, hogy a Károlyi-rezsim alatt elvállalta a légügyek kormánybiztosságát. Nem ragaszkodott személyekhez, hanem csak elveihez, mert amikor kitört a diktatura, hamarosan Böhm Vilmos elvtárs mellé szegődött, akinek parancsörtisztje volt végestelen-végig. Mint ilyen, rettentő terrort fejtett ki a hadügyi népbiztosságban, ahol is kijelentette a tiszteknek: „Tudjátok meg, hogy Böhm barátom azt teszi, amit én mondok. Azt és akkor rugatom ki innen, akit és amikor akarom“.

Főhadsegédi működésével egyidőben zengette bele a világba a Vörös vonat és Proletár ima című verseit. Ez utóbbi vers a következő sorral kezdődik: „Ötágu csillag vérvörös csóvája...“

A vérvörös csillag csóvája kialudt ugyan, azonban Hangay-Fittler urtehetsége nem. Egyszerűen bemázolta fehérre és a Hollós Mátyás-társaság legtevékenyebb tagja lett. Ott ugrándozik mellette Istók János szobrász is, aki a diktatura alatt beállott vörös katonának és egyike volt a leghangosabb száju bolsiknak. Erről különben a szobrászművészet sokat tudna beszélni.

Ha már költészetről van szó, Jaskula sem marad hátrább az agarakkal. Budai Napló című világglapjának husvéti számában egy verset követett el, amely a következő kördérdesben foglalódik össze: „Krisztus az egész világot megváltotta, őt, az öreg rozzantat, ki váltja meg a